

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY
NA LATA 2022 – 2024
W GMINIE SANDOMIERZ**

I. Wstęp

Zgodnie z art. 176 pkt 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny. Gminny program wspierania rodziny na lata 2022 – 2024 zwany dalej Programem zawiera cele strategiczne i kierunki działań wynikające z potrzeb rodzin borykających się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro jej mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i nie potrafiących samodzielnie poradzić sobie w sytuacjach kryzysowych. Program skupia się przede wszystkim nad rozwiązywaniem problemów w rodzinach z małoletnimi dziećmi. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej „Rodzinę stanowią osoby spokrewnione lub niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Współczesna rodzina narażona jest na wpływ wielu negatywnych oddziaływań zewnętrznych, które są przyczyną występowania różnego rodzaju dysfunkcji. Można zaobserwować, iż rodzina obecnie przechodzi kryzys, boryka się z wieloma problemami i coraz częściej ma to negatywny wpływ na zapewnienie dzieciom prawidłowej opieki i wychowania. W wielu rodzinach następuje destabilizacja. Dlatego tak bardzo ważne jest stworzenie możliwości udzielenia pomocy rodzinom mającym trudności. Należy podkreślić, że tylko wczesna interwencja stwarza szansę efektywnej pomocy.

Analiza kondycji współczesnych rodzin dostarcza szeregu informacji na temat potrzeb i problemów, zarówno lokalnych społeczności jak i całego społeczeństwa. Oddziaływania wspierające, chroniące i stymulujące rodzinę stają się uzasadnionym standardem pracy wielu instytucji na różnych szczeblach administracyjnych. Dysfunkcje rodzinne znajdują swoje odzwierciedlenie w licznych, niepokojących zjawiskach społecznych, dlatego zabieganie o zdrową, silną, stabilną i bezpieczną rodzinę powinno być działaniem interdyscyplinarnym leżącym w interesie szeroko rozumianego ogółu. Program przewiduje współdziałanie wielu podmiotów zarówno instytucji ze sfery rządowej jak i pozarządowej, powołanych do pomocy rodzinie i dziecku. Zróżnicowane formy pomocy adresowane są zarówno do dzieci, młodzieży, dorosłych, osób starszych oraz grona osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 centralizuje i koordynuje system wsparcia, na który składają się działania wielu służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny.

Realizowane w ramach Programu zadania skupiać będą swą uwagę na całej rodzinie, także w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostało w pieczy zastępczej, w celu umożliwienia mu powrotu do rodziny biologicznej. Pomoc będzie koncentrować się na wspomaganiu osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także na wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego funkcjonowania w społeczeństwie.

II. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2021r. poz. 2268 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021r. poz. 1249).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.).

III. Diagnoza demograficzna i społeczna w gminie Sandomierz

Według danych Urzędu Miasta w Sandomierzu, na dzień 31.12.2021 r. miasto Sandomierz zamieszkiwało 22 444 osoby, w tym 12 080 kobiet i 10 364 mężczyzn. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Sandomierzu na koniec 2021 roku na terenie miasta zarejestrowanych było 685 osób bezrobotnych, w tym 425 osób długotrwale bezrobotnych. Łącznie ze świadczeń pomocy społecznej

w ramach zadań własnych i zleconych, bez względu na ich rodzaj, formę i źródło finansowania skorzystało w 2019 roku - 735 rodzin (w tym zadania zlecone: 15 rodzin, zadania własne: 720 rodzin), w 2020 roku - 691 rodzin (w tym zadania zlecone: 11 rodzin, zadania własne: 680 rodzin), w 2021 roku - 583 rodziny (w tym zadania zlecone: 13 rodzin, zadania własne: 570 rodzin).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu wspiera potrzebujące rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i funkcjonowania w warunkach gwarantujących bezpieczeństwo i możliwość rozwoju. Podejmowane działania polegają przede wszystkim na wykorzystywaniu i wzmocnieniu zasobów własnych rodzin i stymulowaniu ich w procesie usamodzielniania oraz wsparcia funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela nr 1

Najczęstsze powody przyznania pomocy	Liczba rodzin w poszczególnych latach		
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Ubóstwo	243	232	209
Potrzeba ochrony macierzyństwa	24	19	17
- w tym wielodzietność	18	13	11
Bezrobocie	150	142	124
Niepełnosprawność	281	257	220
Długotrwała lub ciężka choroba	328	307	260
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	142	128	229
- w tym rodziny niepełne	48	41	91
- rodziny wielodzietne	13	9	35
Alkoholizm	45	44	41

źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Sandomierzu

Najczęstszymi powodami przyznania pomocy społecznej jest długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, niepełnosprawność, ubóstwo i bezrobocie.

Tabela nr 2

Liczba rodzin objętych pomocą w formie świadczeń rodzinnych wraz z dodatkami oraz świadczeń alimentacyjnych			
Rodzaj świadczenia	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Zasiłek rodzinny z dodatkami	697	583	508
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	147	137	136

źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Sandomierzu

Tabela nr 3

Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą w formie dodatku mieszkaniowego		
2019 r.	2020 r.	2021 r.
265	236	235

źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Sandomierzu

Znacznym problemem który determinuje konieczność objęcia rodziny wsparciem przez Ośrodek Pomocy Społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Dostrzegając te nieprawidłowości Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu od 2012 roku zatrudnia asystentów rodziny, którzy wspierają niezaradnych rodziców w realizacji obowiązków, związanych przede wszystkim z opieką i wychowywaniem dzieci. Wzmacnianie zasobów własnych rodzin ma uchronić dzieci przed ostatecznością, jaką jest ich umieszczenie w pieczy zastępczej (w placówkach opiekuńczo - wychowawczych lub rodzinach zastępczych). Tutejszy Ośrodek aktualnie zatrudnia 2 asystentów rodziny w systemie zadaniowego czasu pracy. Liczba rodzin z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15-tu rodzin. Wspieranie rodziny jest prowadzone za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym udziałem. Asystent rodziny pracując z rodziną bazuje na jej zasobach własnych, wykorzystuje dostępne źródła wsparcia zewnętrznego i każdorazowo zmierza do wyposażenia rodziny w kompetencje umożliwiające prawidłowe funkcjonowanie. Udziela wsparcia w rozwiązywaniu problemów o różnym podłożu, tj. socjalnym, psychologicznym, opiekuńczo – wychowawczym, poszukiwaniu bądź utrzymaniu dotychczasowego zatrudnienia i innych. Ponadto współpracuje z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami/osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Tabela nr 4.

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	28	25	28
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	3	3	3
Liczba rodzin, które zakończyły prace z rodziną ze względu na osiągnięcie celów.	9	2	7

źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Sandomierzu

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej.

Pieczą zastępczą może być sprawowana w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe) oraz rodzinne domy dziecka. Instytucjonalna pieczę zastępcza to: placówki opiekuńczo - wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek partycypowania w kosztach związanych z umieszczeniem dziecka w szeroko rozumianej pieczy zastępczej. Wydatki kształtują się na poziomie 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy

zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej wydatków na opiekę i wychowanie dziecka.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej i koszty ponoszone przez gminę Sandomierz związane z pobytem dzieci w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo - wychowawczych.

Tabela nr 5

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za które gmina zobowiązana jest do ponoszenia odpłatności.	Koszty ponoszone przez gminę w poszczególnych latach.		
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	16	17	13
Roczna kwota środków przekazanych przez gminę za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych	51 728,19 zł	46 763,98 zł	44 954,01 zł
Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo- wychowawczej	7	11	10
Roczna kwota środków przekazanych przez gminę za pobyt dzieci w placówce opiekuńczo- wychowawczej	105 320,77 zł	142 380,83zł	159 765,74 zł
Łącznie	157 048,96 zł	189 144,81zł	204 719,75 zł

źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Sandomierzu

Na podstawie tabeli nr 6 można stwierdzić, że liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej utrzymuje się na zbliżonym poziomie, jednak koszty ponoszone przez gminę za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo - wychowawczych systematycznie wzrastają.

Na terenie gminy Sandomierz niewydolność opiekuńczo – wychowawcza dość wyraźnie zarysowuje się na mapie problemów społecznych. Najczęściej ta forma dysfunkcji współwystępuje z innymi i nie sposób ustalić pomiędzy nimi prostej zależności przyczynowo - skutkowej. Dlatego wspieranie rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo - wychowawczymi wiąże się z całym szeregiem oddziaływań zorientowanych na problemy materialno - bytowe, kompetencje rodzicielskie, uzależnienia, niepełnosprawność czy przemoc.

IV. Cele programu

Celem głównym programu jest wzmocnienie funkcji opiekuńczo - wychowawczej rodzin z terenu gminy Sandomierz poprzez tworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji społecznej rodzin przejawiających bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych oraz ich wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu.

V. Zadania do realizacji

1. Wsparcie rodzin mających trudności w zaspokajaniu fundamentalnych potrzeb natury materialno – bytowej:

- 1) Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej;
- 2) Zabezpieczenie ciepłych posiłków dzieciom z rodzin posiadających niewystarczające zasoby finansowe w szkołach oraz przedszkolach;
- 3) Zapewnienie pomocy materialnej rodzinom z systemu świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz dodatków mieszkaniowych i dodatków osłonowych;

- 4) Udzielanie dzieciom i młodzieży realizującej obowiązek szkolny z ubogich rodzin pomocy materialnej o charakterze socjalnym.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba rodzin objętych wsparciem finansowym i rzeczowym,
- liczba dzieci, którym OPS finansuje posiłki w szkołach i przedszkolach,
- liczba rodzin, które otrzymały pomoc materialną z systemu świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, dodatku mieszkaniowego,
- liczba uczniów, którzy otrzymali pomoc materialną o charakterze socjalnym.

2. Minimalizacja zjawiska dysfunkcji opiekuńczo – wychowawczych, wzmocnienie kompetencji rodzicielskich i zasobów rodzinnych, promowanie zdrowego modelu rodziny:

- 1) Praca socjalna świadczona w środowiskach pozostających w zainteresowaniu Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 2) Objęcie wsparciem asystenta rodziny środowisk charakteryzujących się bezradnością wychowawczą oraz brakiem zaradności życiowej;
- 3) Opracowanie i realizacja programów osłonowych mających na celu edukację i zwiększenie świadomości społecznej różnych grup wiekowych w zakresie funkcji rodziny i potencjalnych zagrożeń;
- 4) Współpraca instytucji i organizacji z terenu gminy Sandomierz zajmującymi się pomocą rodzinie.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba rodzin objętych wsparciem w formie pracy socjalnej,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- liczba realizowanych programów osłonowych.

3. Zapewnienie zróżnicowanych form pomocy dzieciom wzrastającym w środowiskach borykających się z trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

- 1) Zagwarantowanie dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych dodatkowej opieki, udzielanie pomocy w nauce, wspieranie w realizacji obowiązku szkolnego, stworzenie możliwości konstruktywnego spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań i uzdolnień, socjalizacji w grupie rówieśniczej;
- 2) Współpraca placówek oświatowych ze specjalistycznymi podmiotami świadczącymi pomoc dziecku i rodzinie w zakresie rozwiązywania trudności wychowawczych i problemów szkolnych;
- 3) Realizacja inicjatyw profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży - promowanie zdrowego trybu życia wolnego od uzależnień i przemocy.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba dzieci uczęszczających na zajęcia w świetlicy środowiskowej i placówce wsparcia dziennego,
- liczba inicjatyw profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży promujących zdrowy tryb życia wolny od uzależnień i przemocy.

4. Zapewnienie dostępności poradnictwa i wsparcia specjalistycznego.

- 1) Zagwarantowanie możliwości skorzystania z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, z dziedziny terapii uzależnień);
- 2) Objęcie opieką psychologiczną rodzin borykających się z trudnościami w realizacji swoich podstawowych funkcji;

- 3) Zagwarantowanie dostępności pomocy specjalistycznej w trybie interwencyjnym w przypadku kryzysów życiowych i sytuacji nagłych.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba udzielonych porad psychologicznych, pedagogicznych, prawnych oraz z zakresu terapii uzależnień,
- liczba osób objętych wsparciem psychologa zatrudnionego w Ośrodku Pomocy Społecznej w Sandomierzu.

Harmonogram działań:

Cele szczegółowe:	Zadania	Realizatorzy i partnerzy	Termin realizacji
1. Wsparcie rodzin mających trudności w zaspokajaniu fundamentalnych potrzeb natury materialno – bytowej	Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.	– Ośrodek Pomocy Społecznej, – Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża, – Placówki oświatowe.	2022-2024
	Zabezpieczenie ciepłych posiłków dzieciom z rodzin posiadających niewystarczające zasoby finansowe w szkołach oraz przedszkolach.	– Ośrodek Pomocy Społecznej.	2022-2024
	Zapewnienie pomocy materialnej rodzinom z systemu świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz dodatków mieszkaniowych i dodatków osłonowych.	– Ośrodek Pomocy Społecznej	2022-2024
	Udzielanie dzieciom i młodzieży realizującej obowiązek szkolny z ubogich rodzin pomocy ustawowej o charakterze socjalnym.	– Ośrodek Pomocy Społecznej	2022-2024
2. Minimalizacja zjawiska dysfunkcji opiekuńczo – wychowawczych, wzmacnianie kompetencji rodzicielskich i zasobów rodzinnych,	Praca socjalna świadczona w środowiskach pozostających w zainteresowaniu Ośrodka Pomocy Społecznej	– Ośrodek Pomocy Społecznej	2022-2024
	Objęcie wsparciem asystenta rodziny środowisk charakteryzujących się bezradnością wychowawczą oraz brakiem zaradności życiowej	– Ośrodek Pomocy Społecznej	2022-2024

promowanie zdrowego modelu rodziny	Opracowanie i realizacja programów osłonowych mających na celu edukację i zwiększenie świadomości społecznej różnych grup wiekowych w zakresie funkcji rodziny i potencjalnych zagrożeń	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski, – Ośrodek Pomocy Społecznej 	2022-2024
	Współpraca instytucji i organizacji z terenu gminy Sandomierz zajmującymi się pomocą rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – Wszyscy realizatorzy programu 	2022-2024
3. Zapewnienie zróżnicowanych form pomocy dzieciom wzrastającym w środowiskach borykających się z trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo - wychowawczej	Zagwarantowanie dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych dodatkowej opieki, udzielanie pomocy w nauce, wspieranie w realizacji obowiązku szkolnego, stworzenie możliwości konstruktywnego spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań, i uzdolnień oraz socjalizacji w grupie rówieśniczej.	<ul style="list-style-type: none"> – Świetlica Środowiskowa, – Placówka wsparcia dziennego, – Placówki oświatowe – Ośrodek Pomocy Społecznej 	2022-2024
	Współpraca placówek oświatowych ze specjalistycznymi podmiotami świadczącymi pomoc dziecku i rodzinie w zakresie rozwiązywania trudności wychowawczych i problemów szkolnych.	<ul style="list-style-type: none"> – Placówki oświatowe, – Urząd Miejski, – Ośrodek Pomocy Społecznej, – Świetlica Środowiskowa, – Placówka wsparcia dziennego, – Punkt Interwencji Kryzysowej, – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, – Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna. 	2022-2024
	Realizacja inicjatyw profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży, promowanie zdrowego trybu życia wolnego od uzależnień i przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski, – Ośrodek Pomocy Społecznej, – Świetlica Środowiskowa, – Placówka wsparcia dziennego, – Placówki oświatowe, – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – Komenda Powiatowa Policji, – Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża 	2022-2024

4. Zapewnienie dostępności poradnictwa i wsparcia specjalistycznego	Zagwarantowanie możliwości skorzystania z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, z dziedziny terapii uzależnień)	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski, – Ośrodek Pomocy Społecznej, – Punkt Interwencji Kryzysowej, – Poradnia Terapii Uzależnień, – Punkt Edukacyjno-Konsultacyjny, – Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża. 	2022-2024
	Objęcie opieką psychologiczną rodzin borykających się z trudnościami w realizacji swoich podstawowych funkcji	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski, – Ośrodek Pomocy Społecznej, – Placówki oświatowe, – Poradnia Terapii Uzależnień, – Punkt Edukacyjno - Konsultacyjny 	2022-2024
	Zagwarantowanie dostępności pomocy specjalistycznej w trybie interwencyjnym w przypadku kryzysów życiowych i sytuacji nagłych.	<ul style="list-style-type: none"> – Ośrodek Pomocy Społecznej, – Punkt Interwencji Kryzysowej, – Punkt Edukacyjno-Konsultacyjny. 	2022-2024

VI. Odbiorcy programu:

Odbiorcami Programu będą rodziny zamieszkałe na terenie gminy Sandomierz - wychowujące dzieci oraz rodziny przeżywające różnego rodzaju trudności, których nie mogą pokonać samodzielnie. Program będzie skierowany również do rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i powrotu do domu rodzinnego.

VII. Realizatorzy programu:

Opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy, a tym samym zobowiązuje jednostki samorządowe do realizacji celów w nim zawartych oraz do stymulowania i ukierunkowywania działań na rzecz dziecka i rodziny.

Koordynatorem Programu Wspierania Rodziny jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu. Realizatorami programu są następujące instytucje i organizacje:

- Urząd Miejski,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Świetlica Środowiskowa,
- Placówka wsparcia dziennego,
- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Punkt Interwencji Kryzysowej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówki oświatowe,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna,
- Zespół Kuratorski przy Sądzie Rejonowym w Sandomierzu,
- Poradnia Terapii Uzależnień,
- Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża,
- Lokalne stowarzyszenia i organizacje.

VIII. Źródło finansowania

Realizacja działań zawartych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny będzie finansowana:

- ze środków własnych zaplanowanych w corocznych budżetach,
- z dotacji celowych z budżetu państwa,
- ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł, w tym z Unii Europejskiej.

IX. Monitoring realizacji programu

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu w terminie do 31 marca każdego roku przedkłada Radzie Miasta sprawozdanie z realizacji programu, sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w zadaniach.